

FACULTATEA DE MEDICINĂ
PROGRAMUL DE STUDII 0913.1 ASISTENȚĂ MEDICALĂ GENERALĂ
DEPARTAMENTUL DE PEDIATRIE

APROBAT

APROBAT

la ședința Comisiei de Asigurare a Calității și
Evaluării Curriculare în Medicină

Proces verbal nr. 1 din 16.09.21

Președinte, dr.hab.șt.med., prof. univ.

Suman Serghei

la ședința Consiliului Facultății de Medicină I

Proces verbal nr. 1 din 21.09.21

Decanul Facultății dr.hab.șt. med., conf. univ

Plăcintă Gheorghe

APROBAT

la ședința Departamentului de Pediatrie

Proces verbal nr. 1 din 08.09.2021

Șef Departament, dr. hab.șt.med., prof. universitar

Ninel Revenco

CURRICULUM
DISCIPLINA: NURSING PEDIATRIC
Studii de licență

Tipul cursului: **Disciplină obligatorie**

Curriculum elaborat de colectivul de autori:

Ninel Revenco, dr. hab.șt.med., prof. universitar

Ludmila Bologa, dr. șt.med., conf. universitar

Olga Buga, dr. șt.med., conf. universitar

Tamara Țurcanu, dr. șt.med., conf. universitar

Petru Martalog, dr. șt.med., conf. universitar

Elena Dolapciu, dr. șt.med., asistent universitar

Rodica Eremciuc, asistent universitar

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 2/22

I. PRELIMINARII

- **Prezentarea generală a disciplinei: locul și rolul disciplinei în formarea competențelor specifice ale programului de formare profesională / specialității**

Îngrijirea medicală este o componentă esențială a sistemului de sănătate. Nursingul pediatric este o disciplină medicală obligatorie în pregătirea în domeniul de asistență medicală generală, care se ocupă cu studiul fiziologiei și patologiei copilului, în interconexiune cu promovarea sănătății, prevenirea bolilor și îngrijirea copiilor bolnavi în toate unitățile sanitare și comunitare. Îngrijirea copilului este un proces complex care necesită respectarea particularităților de vârstă ale copilului, cunoașterea de către personalul medical a temperamentului copilului, a situației familiale ale acestuia, a situației religioase, a cadrului legal pe care se sprijină actul medical, inclusiv cu participarea familiei. Procesul de nursing sau demersul de îngrijire este un proces intelectual, compus din diverse etape logic ordonate, centrat pe reacțiile particulare ale fiecărui individ sau grup, reacții care apar ca răspuns la o modificare reală sau potențială de sănătate, cu scopul obținerii unei mai bune stări a pacientului (grupului). Astfel, vârsta copilăriei fiind un proces complex de creștere și dezvoltare necesită, cu atât mai mult, un proces de nursing individualizat în dependență de etapa de creștere. Studiarea nursingului pediatric la etapa universitară va permite viitorului specialist însușirea abilităților necesare pentru aprecierea particularităților anatomo-fiziologice ale copilului în raport cu vârsta, particularităților de examinare ale copilului în raport cu vârsta, aprecierea stării sănătății fizice și neuropsihice, acordarea de îngrijiri și alimentație copilului, administrarea tratamentului recomandat de medic și însușirea elementelor de profilaxie. Cunoștințele, deprinderile practice și atitudinile învățate la această disciplină vor sta la baza elaborării programelor de îngrijire și supravegherea copilului sănătos sau bolnav. Noțiunile acumulate pe parcursul studiilor sunt fundamentul pentru înțelegerea și învățarea oricărui act medical preventiv, de diagnostic, curativ sau recuperator.

- **Misiunea curriculumului (scopul) în formarea profesională**

Misiunea curriculumului este formarea de bază, academică a viitorului asistent medical în domeniul nursingului pediatric pentru sistemul de sănătate din republică conform standardelor naționale și internaționale, promovarea educației, valorilor general-umane, a deontologiei și bioeticii.

Scopul disciplinei:

- Studiarea și însușirea etapelor și componentelor procesului de nursing pediatric: culegerea de date, analiza și interpretarea datelor, diagnostic de îngrijire, planificarea și aplicarea îngrijirilor, evaluarea acestora.
- Cunoașterea etapelor de dezvoltare normală a copilului: fizică, motorie, senzorială, psihosocială, cognitivă, spirituală.
- Cunoașterea particularităților morfo-funcționale, modificărilor fiziologice și patologice, a principalelor constante biomorale ale organismului copilului în creștere și dezvoltare.
- Cunoașterea nevoilor energetice, hidrice și a principiilor alimentației corecte calitativ și cantitativ pentru asigurarea unei nutriții corespunzătoare în diferite etape ale copilăriei.
- Formarea abilităților corecte necesare în utilizarea procesului de nursing a copilului în familie, prestarea îngrijirilor medicale de calitate copilului de diferite vârste în spital, asistarea copilului bolnav, îngrijirea paliativă, urgențe pediatrice, administrarea medicamentelor în îngrijirea pediatrică.
- **Limbile de predare a disciplinei:** română.
- **Beneficiari:** studenții anului III, facultatea Asistență Medicală Generală, specialitatea Asistență medicală generală

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția:	09
Data:	08.09.2021
Pag. 3/22	

II. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Codul disciplinei	S.05.O.044		
Denumirea disciplinei	Nursing pediatric		
Responsabil de disciplină	Dr. hab.șt.med., profesor Ninel Revenco		
Anul	III	Semestrul/Semestrele	V
Numărul de ore total, inclusiv:	180		
Curs	30	Lucrări practice	30
Seminare	30	Lucrul individual	90
Forma de evaluare	E	Numărul de credite	6

III. OBIECTIVELE DE FORMARE ÎN CADRUL DISCIPLINEI

La finele studierii disciplinei studentul va fi capabil:

- **la nivel de cunoaștere și înțelegere:**

1. Să cunoască terminologia de nursing pediatric;
2. Să cunoască bazele teoretice ale nursingului pediatric – îngrijiri în puericultură, neonatologie, semiologie și ale patologiei mai frecvente la copii;
3. Să cunoască conceptele de îngrijire bazată pe dovezi, conform recomandărilor OMS;
4. Să stabilească planul de îngrijire pentru copil în funcție de datele culese;
5. Să cunoască metodele de adaptare a procesului de îngrijire în funcție de problemele copilului.
6. Să cunoască particularitățile anatomo-fiziologice, funcționale, morfologice la copil în raport cu vârsta;
7. Să cunoască nevoile nutriționale ale copilului și principiile de alimentație ale copilului sănătos și copilului bolnav de diferite vârste pentru o dezvoltare armonioasă; să promoveze importanța alimentației naturale, regulile diversificării alimentației;
8. Să cunoască evoluția proceselor fiziologice ale copilului (medicina copilului sănătos): creșterea și dezvoltarea, îngrijirea, profilaxia, pediatria socială, comportamentală;
9. Să cunoască metodele de diagnostic și conduită în resuscitarea neonatală;
10. Să cunoască metodele de apreciere a gradului prematurității și conduită în dependență de vârsta gestațională;
11. Să cunoască principiile de bază ale patologiei pediatrice: etiologia, patogenia, manifestările clinice tipice ale bolilor la copii, principiile de diagnostic, metodele de administrare a tratamentului, recomandat de medic și profilaxie ale acestor boli;
12. Să cunoască etapele de pregătire și efectuare a diverselor proceduri de diagnostic: metode de laborator, instrumentale, imagistice, alte metode de diagnostic în pediatrie;
13. Indicațiile și contraindicațiile pentru tratamentul cu medicamente aprobat în pediatrie;
14. Să cunoască metodele de prevenire ale bolilor la copii;
15. Să cunoască calendarul de imunizare al copiilor în RM;
16. Să evalueze și să răspundă nevoilor psihosociale ale copilului.

- **la nivel de aplicare:**

1. Să completeze actele medicale curente: carnetul de dezvoltare a copilului, fișa de observație, evidența zilnică.
2. Să aplice tehnici de îngrijire și supraveghere a nou-născutului la termen, nou-născutului prematur fără patologie asociată.
3. Să aplice măsurări antropometrice cu aprecierea dezvoltării fizice copilului de diferite vârste.
4. Să aplice tehnici și metodologii de colectare a unei anamneze (interviu) pacientului pediatric.
5. Să efectueze examenul clinic obiectiv general și pe aparate la copil de diferite vârste.
6. Să aprecieze dezvoltarea neuro-psihică la copil de diferite vârste.

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 4/22

7. Să aprecieze statusul nutrițional a copilului. Să demonstreze tehnica administrării alimentației naturale, cu formule pe lapte praf, diversificate; administrarea alimentației prin gavaj.
  8. Să recunoască semnele generale de pericol, simptomele și semnele de boală, sindroamele majore din patologia copilului.
  9. Să aplice tehnici de pregătire a copilului către teste de laborator (clinice, biochimice, imunologice), investigații imagistice, instrumentale, etc.
  10. Să asiste și să efectueze recoltarea produselor biologice și transportarea la laborator.
  11. Să elaboreze diagnosticul de nursing, să elaboreze un plan de nursing, în funcție de datele culcese.
  12. Să aplice metodele de administrare a oxigenului.
  13. Să administreze tratamentul prescris conform diagnosticului stabilit.
  14. Să monitorizeze starea pacientului după efectuarea tehnicilor și investigațiilor, după administrarea de medicamente.
  15. Să desfășoare activități de educație sanitară privind promovarea sănătății copiilor, prevenirea îmbolnăvirilor precum și aplicarea îngrijirilor.
  16. Să promoveze principiile de etică și deontologie în asistența medicală a copilului.
  17. Să demonstreze metode de comunicare cu familia pacientului pentru recomandări și explicații.
  18. Să aplice tehnica imunizărilor la copil.
  19. Să aplice prezentarea de cazuri clinice.
  20. Să demonstreze și să aplice tehnicile de acordare a asistenței medicale de urgență copilului în stare critică.
    - Să posede tehnica de ventilare cu balon cu mască;
    - Să posede tehnica masajului cardiac extern la copil;
    - Să posede etapele ABCD de resuscitare neonatal, inclusiv folosind datele monitorului;
    - Să însușească principiul de lucru în echipă cu delimitarea funcțiilor concrete pentru fiecare membru al echipei;
    - Să posede plasarea copilului la CPAP nazal;
    - Să poată identifica starea de șoc la copil;
    - Să identifice nou-născuții ce necesită un suport primar în sala de naștere și nou-născuții ce necesită resuscitare desfășurată.
    - Să recunoască stopul cardio-respirator la copil.
    - Să posede etapele evaluării ABCDE (airway, breathing, circulation).
    - Să poată identifica dereglarea funcției respiratorii (stridor, wheezing, gasping).
    - Să posede tehnici de „permeabilizare” a căilor aeriene la copil.
    - Să posede tehnica măsurării Timpului de Recolorare Capilară la copil.
    - Să posede efectuarea suportului vital de bază pediatric și parțial avansat
    - Să posede tehnica Oxigenoterapiei pe canula nazală, balon și mască facială
    - Să posede tehnica de Poziționare de siguranță a pacientului critic
    - Să aplice corect tehnici de imobilizare în traume pediatrice (gulerăș cervical, pe targă)
    - Să identifice pacientul cu convulsii și să cunoască (aplice) medicația anticonvulsivantă.
    - Să realizeze rehidratarea orală după planul A și B.
    - Să administreze corect medicația în șoc hipovolemic și anafilactic.
- ✓ **la nivel de integrare:**
1. Să cunoască principiile de bază și structura funcțională a asistenței medicale copiilor în RM;

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 5/22

2. Să aprecieze importanța Nursingului Pediatric în contextul Medicinii Generale și integrării cu disciplinele conexe medicale;
3. Să dezvolte cunoștințe despre abordarea integrată a copilului sănătos și bolnav și a modalităților de îngrijire;
4. Să promoveze implementarea noilor cunoștințe și practici de îngrijire, pentru dezvoltare adecvată în toate activitățile viitorilor lucrători medicali, părinți sau îngrijitori de copil;
5. Să fie apt de a evalua și autoevalua obiectiv cunoștințele în domeniu, de a asimila noile realizări în disciplinele clinice.

IV. CONDIȚIONĂRI ȘI EXIGENȚE PREALABILE

Pediatria este o disciplină clinică de bază, reprezintă terenul propice pentru integrarea și implementarea cunoștințelor disciplinelor fundamentale și de specialitate studiate în anii precedenți în practica clinic, la fel integrarea cu alte discipline – nursing general, nursing în obstetrică ginecologie, medicina internă, boli infecțioase, chirurgie etc. Pentru însușirea bună a disciplinei sunt necesare cunoașterea limbii de predare, competențe digitale (utilizarea internetului, procesarea documentelor, tabelelor electronice și prezentărilor, utilizarea programelor de grafică), abilitatea de comunicare și lucru în echipă, calități ca toleranță, inițiativă, compasiune, autonomie.

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Cursuri (prelegeri), lucrări practice/seminare și lucru individual

Nr. d/o	TEMA	Numărul de ore		
		Prelegeri	Lucrări practice	Lucru individual
1.	<p>Conceptul de nursing în pediatrie: definiție, concepte, rolul nursei în procesul de îngrijire. Etapele și componentele procesului nursing: culegerea de date, analiza și interpretarea datelor, diagnostic de îngrijire, planificarea îngrijirilor, aplicarea îngrijirilor și evaluarea acestora.</p> <p>Asistența medicală copilului în RM: principiile de organizare, cadrul legal. Carnetul copilului sănătos. Standardele de supraveghere medicală (de bilanț) a copiilor: obiective, periodicitate, indici antropometrici, metode de evoluție a creșterii, testarea percepției auditive și vizuale. Particularități de îngrijire a copilului în funcție de vârstă.</p> <p>Principii de îngrijire a copilului sănătos. Definiția și drepturile copilului. Definiția și încadrarea puericulturii, pediatriei. Clasificarea puericulturii și obiectivele ei.</p> <p>Imunoprofilaxia copiilor. Clasificarea vaccinurilor. Calendarul național de vaccinare. Indicații și contraindicații. Tehnica vaccinării, asigurarea condițiilor de asepsie. Evenimente adverse postvaccinale.</p>	2	4	6
2.	<p>Examenul clinic pediatric – tehnica examenului obiectiv. Percepția și observarea clinică a copilului de către asistenta medicală – starea generală, poziția, piele, ochi, urechi, nas, respirație, limbă-gură-gât-gingii, digestie, starea de nutriție, eliminări urinare, dureri. Rolul asistentei în monitorizarea clinică a pacientului (curba febrilă, curba greutății, diureză, scaun, tensiune arterială, puls, frecvență cardiacă și respiratorie). Tehnica examenului obiectiv – măsurători și concepte clinice de examen obiectiv (inspecția, palparea, percuția și auscultația).</p> <p>Perioadele copilăriei. Caracteristici ale perioadelor de sugar, copil mic, preșcolar, școlar și adolescent: caracteristici generale, supraveghere. Perioadele critice în dezvoltarea copilului, caracteristici și semnificație clinică.</p>	2	4	6

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 6/22

3.	<p>Dezvoltarea fizică (somatică) a copilului. Metodele de apreciere: antropometrie, fiziometrie, somatoscopie. Determinarea indicilor antropometrici: măsurarea taliei, greutateii, perimetrele -tehnici și reguli conform vârstei, folosirea corectă a instrumentelor (pediometru, taliometru, cântar). Perimetria. Aprecierea creșterii normale a greutateii copilului în raport cu vârsta, sexul și talia.</p> <p>Maturația sexuală la băieți și fete – criterii, termeni. Dezvoltarea psihomotorie, intelectuală și afectivă în perioada de sugar, copil mic, preșcolar și școlar: Metodele de apreciere și de evaluare a dezvoltării neuro-psihice. Metodele de stimulare-educație a dezvoltării neuro-psihice la copii. Aprecierea semnelor de abuz și neglijare, abandon. Sfaturi pentru prevenirea accidentelor și traumatismelor: tipuri de accidente, prevenirea accidentelor, primele acțiuni în caz de urgență. Orientarea profesională.</p>	2	4	6
4.	<p>Nutriția și alimentația copilului. Alimentația naturală (la sân). Tehnica alăptării la sân (poziționare, aplicare), masajul sânelui, mulsul manual. Alimentația mamei care alăptează. Incidente legate de alimentația naturală. Rolul educației sanitare în susținerea alimentației la sân. Promovarea, încurajarea și susținerea alimentației la sân. Ablactarea. Principiile întocmirii rației alimentare pentru copii sugari.</p> <p>Alimentația copilului și măsuri de siguranță. Incidente în alimentația cu formule de lapte-praf. Alimentația diversificată (complementară) a sugarului: indicații, reguli și cronologia de introducere a alimentelor de diversificare. Vârsta începerii diversificării. Condiții de diversificare: conversație, expunere, utilizarea surselor directe de informare, demonstrație practică. Alimentația după vârsta de 1 an. Alimentația copilului mic. Alimentația preșcolarului. Alimentația școlarului. Alimentația adolescentului. Demonstrație practică. Calcularea rației alimentare a copilului pe baza vârstei și a greutateii.</p>	2	4	6
5.	<p>Particularitățile nou-născutului. Îngrijirea nou-născutului la sala de naștere și la domiciliu. Examinarea nou-născutului. Controlul termic la nou-născuți. Adaptarea nou născutului. Alimentația naturală a nou-născutului. Stările tranzitorii (fiziologice) caracteristice nou-născutului. Monitorizarea nou-născutului. Modalități practice de îngrijire a nou născutului sănătos și cu diverse patologii, condiții de mediu ambiental, baie, toaleta bontului ombilical.</p>	2	4	6
6.	<p>Particularitățile nou-născutului prematur. Îngrijirea nou-născutului în terapie intensivă. Oxigenoterapia la nou-născut. Monitorizarea oxigenului. Pulsoximetrie. Alimentația parenterală a nou-născutului. Montarea liniilor venoase periferice. Monitorizarea locului de implantare, administrarea de medicamente. Principii de bază ale reanimării neonatale. Îngrijirea nou-născutului la sala de naștere și la domiciliu. Oxigenoterapia la nou-născut. Monitorizarea oxigenului. Pulsoximetrie. Îngrijirea nou născutului în terapie intensivă. Monitorizarea nou-născutului. Alimentația parenterală a nou-născutului. Montarea liniilor venoase periferice. Monitorizarea locului de implantare, administrarea de medicamente. Instruire virtuală/simulare de bază în neonatologie</p>	2	4	6
7.	<p>Rolul nursingului în realizarea conduitei integrate medicale la copii la etapa de asistență medicală primară. Principii de îngrijire a copilului bolnav. Particularități în evaluarea semnelor de boală în funcție de vârstă, observarea semnelor clinice și semnificația acestora, observarea comportamentului</p>	2	4	6

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția:

09

Data:

08.09.2021

Pag. 7/22

	<p>copilului bolnav, principiile de pregătire a copilului pentru spitalizare și proceduri. Semnele generale de pericol.</p> <p>Principiile de îngrijire a copilului spitalizat: concepte generale referitoare la îngrijirile pediatrice (îngrijiri, tehnici, tratamente). Obținerea acordului, etape de pregătire a intervențiilor, complianța, igiena și îngrijiri generale. Alimentația copilului bolnav: regimuri dietetice la copil, cauze ale aportului inadecvat de alimente, metode de alimentare alternativă – alimentarea prin sondă, gastrostomia, nutriția parenterală.</p>			
8.	<p>Nursingul copilului cu boli ale sistemului nervos. Metodele de examinare clinică a sistemului nervos central și periferic. Aspecte de semiologie a sistemului nervos la copil. Febra și sindromul hipertermic la copii. Convulsiile febrile la copii. Metodele de examinare complementară: igiena, pregătirea și asistarea bolnavilor pentru colectarea analizelor de laborator, explorări imagistice, examinări instrumentale, examinări endoscopice. Modalități practice de administrare a terapiei și îngrijire a copilului cu maladii ale sistemului nervos.</p>	2	4	6
9.	<p>Nursingul copiilor cu maladii carentiale: dereglări de nutriție, anemie, rahitism. Malnutriția acută severă, malnutriția cronică la copii. Obezitatea la copil. Managementul copilului cu obezitate. Alimentația copilului cu probleme speciale. Regimuri alimentare de excludere (regimul intoleranței la proteinele laptelui de vacă, regimul intoleranței la gluten). Alimentația copilului bolnav: regimuri dietetice la copil, cauze ale aportului inadecvat de alimente, metode de alimentare alternativă – alimentarea prin sondă, gastrostomia, nutriția parenterală.</p>	2	4	6
10.	<p>Nursingul copilului cu boli ale aparatului respirator. Metodele de examinare clinică ale sistemului respirator la copii. Semiologia afecțiunilor aparatului respirator la copii. Sindroamele principale de afectare ale sistemului respirator la copii. Metode complementare de investigații: igiena, pregătirea și asistarea bolnavilor pentru colectarea analizelor de laborator, explorări imagistice, examinări instrumentale, examinări endoscopice. Modalități practice de administrare a terapiei și îngrijire a copilului de diferite vârste cu maladii ale aparatului respirator.</p>	2	4	6
11.	<p>Nursingul copilului cu boli ale sistemului hematopoietic. Metodele de examinare clinice și paraclinice ale sistemului hematopoietic la copii. Semiologia afecțiunilor sistemului hematopoietic la copil. Sindroame majore de afectare ale sistemului hematopoietic la copil. Metode complementare de investigații: igiena, pregătirea și asistarea bolnavilor pentru colectarea analizelor de laborator, explorări imagistice, examinări instrumentale, examinări endoscopice. Modalități practice de administrare a terapiei și îngrijire a copilului de diferite vârste cu maladii ale sistemului hematopoietic.</p>	2	4	6
12.	<p>Nursingul copilului cu boli ale aparatului renourinar. Metode de examinare clinică ale aparatului renourinar. Semiologia afecțiunilor sistemului renourinar. Sindroame renale majore la copil. Metode complementare de investigații: igiena, pregătirea și asistarea bolnavilor pentru colectarea analizelor de laborator, explorări imagistice, examinări instrumentale, examinări endoscopice. Modalități practice de administrare a terapiei și îngrijire a copilului de diferite vârste cu maladii ale aparatului renourinar.</p>	2	4	6

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09
Data: 08.09.2021
Pag. 8/22

13.	Nursingul copilului cu boli ale aparatului digestiv. Examenul clinic al aparatului digestiv la copil. Semiologia afecțiunilor aparatului digestiv la copii de diferite vârste. Sindroamele principale de afectare. Explorări complementare ale sistemului digestiv: igiena, pregătirea și asistarea bolnavilor pentru colectarea analizelor de laborator, explorări imagistice, examinări instrumentale, examinări endoscopice. Boala diareică acută. Sindromul de deshidratare la copii. Modalități practice de administrare a terapiei și îngrijire a copilului cu maladii ale aparatului digestiv.	2	4	6
14.	Nursingul patologiei sistemului cardio-vascular, boli reumatismale. Metodele de examinare clinică. Sindroamele principale de afectare. Metode complementare de investigații: igiena, pregătirea și asistarea bolnavilor pentru colectarea analizelor de laborator, explorări imagistice, examinări instrumentale, examinări endoscopice. Modalități practice de administrare a terapiei și îngrijire a copilului cu maladii ale sistemului cardio-vascular, boli reumatismale.	2	4	6
15.	Conceptul de urgență pediatrică, îngrijiri în serviciul de urgență: ajutorul de urgență prespitalic la copilul cu diferite situații clinice; aspecte privind triajul copiilor bolnavi, evaluarea la internare, spitalizarea urgentă a copilului cu semne generale de pericol și maladii severe; transferarea în unitatea de terapie intensivă a copilului grav bolnav, rolul și responsabilitățile asistentei medicale în monitorizarea și susținerea pacientului, manevrele de bază și îngrijirea fizică zilnică. Rolul asistentei medicale în asigurarea suportului vital bazal pediatric și suportului vital avansat pediatric.	2	4	6
Total		30	60	90

VI. MANOPERE PRACTICE ACHIZIȚIONATE LA FINELE DISCIPLINEI

Manoperele practice esențiale obligatorii sunt:

- Să completeze actele medicale curente: carnetul de dezvoltare a copilului, fișa de observație, evidența zilnică.
- Să aplice tehnici de îngrijire și supraveghere a nou-născutului la termen, nou-născutului prematur fără patologie asociată.
- Să aplice măsurări antropometrice cu aprecierea dezvoltării fizice copilului de diferite vârste.
- Să aplice tehnici și metodologii de colectare a unei anamneze (interviu) pacientului pediatric.
- Să efectueze examenul clinic obiectiv general și pe aparate la copil de diferite vârste.
- Să aprecieze dezvoltarea neuro-psihică la copil de diferite vârste.
- Să aprecieze statutul nutrițional a copilului.
- Să demonstreze tehnica administrării alimentației naturale, cu formule pe lapte praf, diversificate; Să cunoască principiile alimentației prin gavage.
- Să recunoască semnele generale de pericol, simptomele și semnele de boală, sindroamele majore din patologia copilului.
- Să aplice tehnici de pregătire a copilului către teste de laborator (clinice, biochimice, imunologice), investigații imagistice, instrumentale, etc.
- Să asiste și să efectueze recoltarea produselor biologice și transportarea la laborator.
- Să elaboreze diagnosticul de nursing, să elaboreze un plan de nursing, în funcție de datele culcese.
- Să aplice metodele de administrare a oxigenului.
- Să administreze tratamentul prescris conform diagnosticului stabilit.
- Să monitorizeze starea pacientului după efectuarea tehnicilor și investigațiilor, după administrarea de medicamente.

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția:

09

Data:

08.09.2021

Pag. 9/22

- Să demonstreze și să aplice tehnicile de acordare a asistenței medicale de urgență copilului în stare critică.
- Să posede tehnica de ventilare cu balon cu mască;
- Să posede tehnica masajului cardiac extern la copil;
- Să posede etapele ABCD de resuscitare neonatală;
- Să poată identifica starea de șoc la copil;
- Să recunoască stopul cardio-respirator la copil.
- Să posede etapele evaluării ABC (airway, breathing, circulation).
- Să poată identifica dereglarea funcției respiratorii (stridor, wheezing, gasping).
- Să posede tehnici de „permeabilizare” a căilor aeriene la copil.
- Să posede tehnica măsurării timpului de reumplere capilară la copil.
- Să posede efectuarea suportului vital de bază pediatric
- Să posede tehnica oxigenoterapiei pe canula nazală, balon și mască facială
- Să posede tehnica poziției de siguranță a pacientului critic
- Să aplice corect tehnici de imobilizare în traume pediatrice (gulerăș cervical, pe targă)
- Să identifice pacientul cu convulsii și să cunoască (aplice) medicația anticonvulsivantă.
- Să realizeze rehidratarea orală după planul A și B.

VII. OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI UNITĂȚI DE CONȚINUT

Obiective	Unități de conținut
Tema (capitolul) 1. Conceptul de nursing în pediatrie – definiție, concepte fundamentale, rolul nursei în procesul de îngrijire a copilului sănătos și bolnav. Creșterea și dezvoltarea copilului. Dezvoltarea fizică (somatică) a copilului. Dezvoltarea neuro-psihică a copilului.	
<ul style="list-style-type: none"> • Să cunoască procesul de nursing – culegerea de date, analiza și interpretarea datelor, diagnostic de îngrijire, planificarea îngrijirilor, aplicarea îngrijirilor și evaluarea acestora. • Să cunoască standardele de supraveghere medicală a copiilor. • Să cunoască caracteristica și semnificația perioadelor copilăriei. • Să cunoască mecanismele și legile creșterii și dezvoltării copilului. • Să cunoască și să aplice principiile și metodele de evaluare a dezvoltării fizice și neuro-psihică a copilului.	<p>Definițiile nursingului, puericulturii și pediatriei. Standardele de supraveghere medicală a copiilor. Principii de îngrijire a copilului sănătos.</p> <p>Caracteristicile perioadelor copilăriei. Legile și mecanismul creșterii și dezvoltării copilului.</p> <p>Imunoprofilaxia copiilor. Calendarul de vaccinare. Indicații și contraindicații. Reacții adverse.</p> <p>Metode de apreciere și evaluare a dezvoltării fizice, dezvoltării neuro-psihică a copilului.</p> <p>Percepția și observarea clinică a copilului de către asistenta medicală.</p> <p>Principii de îngrijire a copilului bolnav și cel spitalizat.</p>
Tema (capitolul) 2. Nutriția și alimentația copilului și adolescentului	
<ul style="list-style-type: none"> • Să definească noțiunile de nutriție, nevoi energetice, nutritive cantitative și calitative, hidrice, metabolism la copii în funcție de vârstă. • Să cunoască principiile alimentației naturale, artificiale și mixte a sugarului. • Să promoveze, încurajeze și susțină alimentația naturală	<p>Particularitățile nutriției și metabolismului la copil, nevoi nutritive cantitative și calitative și rolul lor în organism; factori plastici, factori energetici, factori biocatalitici ai alimentației.</p> <p>Alimentația naturală – avantajele, compoziția laptelui uman, tehnica alăptării.</p> <p>Alimentația diversificată (complementară) a sugarului: principii, indicații, tehnica</p>

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția:

09

Data:

08.09.2021

Pag. 10/22

Obiective

- Să cunoască principiile alimentației diversificate (complementare).
- Să cunoască principiile de alimentare a copiilor preșcolari, școlari.
- Să demonstreze abilități de efectuare a calculului alimentar, prescrierea rației alimentare corecte la copil pe grupe de vârste.
- Să explice rolul și argumentarea necesității alimentației sănătoase pentru profilaxia bolilor.

Unități de conținut

alimentației diversificate.
Alimentația artificială și mixtă: principii, formule de lapte pentru copii, compoziția și valoarea calorică a alimentelor, tehnica alimentației artificiale.
Principiile de alimentare a copiilor preșcolari, școlari: necesitățile fiziologice, spectrul de produse, volum, regimul. Alimente interzise.

Tema (capitolul) 3. Neonatologie

- Să cunoască particularitățile anatomo-fiziologice ale nou-născutului la termen, cu greutate mică la naștere.
- Să demonstreze abilități de examinare a nou-născutului, apreciere a vârstei gestaționale, să acorde îngrijiri nou-născutului sănătos.
- Să definească stările tranzitorii (fiziologice) caracteristice nou-născutului.
- Să recunoască boala hemolitică a nou-născutului.
- Să cunoască elemente de nursing în cazul copiilor cu sepsis neonatal, sindromul detresei respiratorii.
- Să cunoască pregătirea către metodele de resuscitare neonatală.
- Să demonstreze abilități de analiză și sistematizare a cunoștințelor în neonatologie.
- Să aplice cunoștințele acumulate la alte discipline în abordarea clinic-diagnostică a nou-născutului sănătos și bolnav.
- Să formuleze concluzii copilului nou-născut.

Particularități anatomo-fiziologice ale nou-născutului la termen, cu greutate mică la naștere (prematur, dismaturo).
Examinarea nou-născutului, îngrijirea nou-născutului sănătos și cu diverse patologii, alimentația naturală a nou-născutului.
Stările tranzitorii (fiziologice) caracteristice nou-născutului.
Particularități anatomice și funcționale ale prematurului. Criteriile de apreciere a vârstei gestaționale
Noțiuni de bază despre:

- Icterele neonatale.
- Boala hemolitică a nou-născutului.
- Retardul creșterii intrauterine a fătului.
- Sepsisul la nou-născut.
- Sindromul detresei respiratorii.
- Resuscitarea neonatală.

Tema (capitolul) 4. Patologia copilului de vârstă mică

- Să cunoască particularitățile anatomo-fiziologice, metodele de examinare clinică ale sistemului nervos la copii; simptomele și sindroamele de afectare în neuropediatrie.
- Să cunoască particularitățile febrei și sindromul hipertermic la copii. Convulsiile febrile la copii.
- Să cunoască metabolismul vit.D, Ca și P. Noțiunile generale despre rahitismul carențial la copii.
- Să cunoască sistemul ganglionar limfatic, principalele tipuri de adenopatii la copii.
- Să cunoască particularitățile anatomo-fiziologice ale sistemului imun la copii.
- Să cunoască dereglările cronice ale nutriției la copii: malnutriția, obezitatea la copil.
- Să aprecieze statusul nutrițional al copilului.

Particularitățile examenului clinic la sugar și copil mic.
Particularitățile anatomo-fiziologice, metodele de examinare clinică și complementare ale sistemului nervos la copii. Simptomele și sindroamele de afectare. Febra și sindromul hipertermic la copii. Convulsiile febrile la copii. Rahitismul carențial la copii. Metabolismul vit.D, Ca și P.
Particularitățile anatomo – fiziologice ale tegumentelor, mucoaselor și fanerelor, țesutului adipos subcutanat la copii conform vârstei. Sistemul ganglionar limfatic și principalele tipuri de adenopatii la copii.
Particularitățile anatomo-fiziologice ale sistemului imun la copii. Organele și funcțiile sistemului imun. Metodele de examinare a

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 11/22

Obiective

Unități de conținut

sistemului imun la copii.
Deregări cronice ale nutriției la copii.
Malnutriția. Obezitatea la copil

Tema (capitolul) 5. Bolile aparatului respirator la copii

- Să cunoască particularitățile anatomo-fiziologice și metodele de examinare clinică și paraclinică ale aparatului respirator la copii.
- Să definească sindroamele principale de afectare ale sistemului respirator la copii.
- Să cunoască particularitățile etiologice, patogenetice ale infecțiilor acute de căi respiratorii superioare la copil: rinofaringita, laringitele, epiglotita, crupul, amigdalita, bronșita acută, bronșiolita, bronșita obstructivă.
- Să cunoască particularitățile etiologice, patogenetice ale afecțiunilor acute și cronice ale parenhimului pulmonar, bolile pleurei la copil
- Să cunoască și să aplice pregătirea copilului către metodele de laborator, instrumentale și imagistice de diagnostic al copiilor cu maladii ale sistemului respirator
- Să cunoască și să aplice metodele de tratament al maladiilor bronhopulmonare la copii, recomandate de medic.
- Să demonstreze abilități de analiză și sistematizare a cunoștințelor la diferite forme de maladii ale sistemului respirator la copii.
- Să aplice cunoștințele acumulate la alte discipline în abordarea clinic-diagnostică a copilului cu afecțiuni ale sistemului respirator.
- Să aplice cunoștințele dobândite pentru analiza studiilor de caz la copii cu afecțiuni ale sistemului respirator.
- Să elaboreze un plan de supraveghere a pacienților cu patologie pulmonară.
- Să cunoască metodele de profilaxie a afecțiunilor pulmonare la copii.

Caracteristici generale și conceptele fundamentale ale maladiilor aparatului respirator la copii.
Examinarea bolnavilor și recunoașterea semnelor de boală ale aparatului respirator la copii, semiologia și sindroamele principale de afectare ale sistemului respirator la copii.
Determinarea frecvenței respirației, tirajului cutiei toracice, stridorului, respirației asmatiforme.
Clasificația maladiilor sistemului respirator la copii.
Asistență de urgență în hipertermie, laringite obstructive, sindromul bronho-obstructiv.
Pregătirea și asistarea copilului către investigațiile de laborator și instrumentale.
Colectarea sputei, frotiului nazo-faringian pentru analiza bacteriologică.
Îngrijirea copiilor bolnavi, prin dezobstrucția nazofaringiană (aspirarea mucozităților din căile respiratorii), terapia igieno-ambientală a laringitelor, terapia cu aerosoli-nebulizare.
Modalități practice de administrare a terapiei etiopatogenetice, fiziopatologice și simptomatice (antibioticoterapie – i.m., i.v., drenaj pleural – realizare, supraveghere; oxigenoterapie).
Modalități practice de monitorizare și profilaxie a copilului cu patologie pulmonară.

Tema (capitolul) 6. Bolile sistemului hematopoietic la copii

- Să definească conceptele fundamentale ale hematologiei pediatrice.
- Să cunoască particularitățile anatomo-fiziologice, metodele de examinare clinice și paraclinice ale sistemului hematopoietic la copii.
- Să cunoască particularitățile hematopoezei, hemostazei la copii.
- Să cunoască semiologia și sindroamele majore de

Conceptele fundamentale ale hematologiei pediatrice. Particularitățile anatomo-fiziologice, metodele de examinare clinice și paraclinice ale sistemului hematopoietic la copii.
Semiologia și sindroamele majore de afectare ale sistemului hematopoietic la copil.
Definiția și clasificarea anemiilor.
Anemiile carentiale: anemia fierodeficientă,

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 12/22

Obiective

- afectare ale sistemului hematopoietic la copil.
- Să cunoască particularitățile etiologice, patogenetice ale sindromului anemic la copil.
- Să cunoască particularitățile etiologice, patogenetice ale sindromului hemoragic la copil.
- Să demonstreze abilități de analiză și sistematizare a cunoștințelor la diferite forme de maladii ale sistemului hematopoietic la copii.
- Să aplice cunoștințele acumulate la alte discipline în abordarea clinic-diagnostică a copilului cu afecțiuni ale sistemului hematopoietic.
- Să cunoască etapele de pregătire și asistare a copiilor către metodele de laborator, instrumentale de diagnostic al copiilor cu anemii ereditare și dobândite.
- Să cunoască și să aplice metodele de tratament al maladiilor sistemului hematopoietic la copii.
- Să aplice cunoștințele dobândite pentru analiza studiilor de caz la copii cu afecțiuni ale sistemului hematopoietic.
- Să formuleze concluzii copilului cu afecțiuni ale sistemului hematopoietic.

Unități de conținut

prin deficit vit.B₁₂, acid folic.
Discutarea cazurilor clinice-particularități clinice, diagnosticul clinic și paraclinic, tratament și evoluție.

Tema (capitolul) 7. Bolile sistemului renourinar la copii

- Să definească conceptele fundamentale ale maladiilor renourinare la copii.
- Să cunoască particularitățile anatomo-fiziologice, metodele de examinare clinice și paraclinice ale sistemului renourinar la copii de diferite vârste.
- Să cunoască semiologia și sindroamele majore de afectare ale sistemului reno-urinar.
- Să cunoască și să aplice metodele de laborator, instrumentale, imagistice de diagnostic al copiilor cu afecțiuni ale tractului urinar.
- Să cunoască și să aplice metodele de tratament al maladiilor sistemului renourinar la copii.
- Să demonstreze abilități de analiză și sistematizare a cunoștințelor la diferite forme de maladii ale sistemului renourinar la copii.
- Să aplice cunoștințele acumulate la alte discipline în abordarea clinic-diagnostică a copilului cu afecțiuni ale sistemului renourinar.
- Să aplice cunoștințele dobândite pentru analiza studiilor de caz la copii cu afecțiuni ale sistemului renourinar.
- Să formuleze concluzii copilului cu afecțiuni ale sistemului renourinar.

Caracteristici generale și conceptele fundamentale ale maladiilor renourinare la copii.
Particularitățile anatomo-fiziologice ale sistemului renourinar la copii de diferite vârste.
Semiologia afecțiunilor sistemului reno-urinar.
Sindroame renale majore la copil. Metode de examinare clinică ale sistemului renourinar.
Metode de examinare complementare.
Clasificarea maladiilor sistemului renourinar la copii.
Discutarea cazurilor clinice-particularități clinice, diagnosticul clinic și paraclinic, tratament și evoluție.

Tema (capitolul) 8. Bolile sistemului digestiv la copii

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 13/22

Obiective

- Să definească conceptele fundamentale ale maladiilor sistemului digestiv la copii.
- Să cunoască particularitățile anatomo-fiziologice, semiologia afecțiunilor, metodele de examinare clinice și paraclinice ale sistemului digestiv la copii.
- Să definească sindroamele clinice caracteristice afecțiunilor sistemului digestiv la copii.
- Să cunoască particularitățile etiologice, patogenetice, principiile și particularitățile diagnosticului clinic al afecțiunilor sistemului digestiv la copii.
- Să cunoască și să aplice metodele de laborator, instrumentale, imagistice de diagnostic al copiilor cu afecțiuni ale sistemului digestiv.
- Să cunoască și să aplice metodele de tratament specific și general al maladiilor sistemului digestiv la copii.
- Să demonstreze abilități de analiză și sistematizare a cunoștințelor la diferite forme de maladii ale sistemului digestiv la copii.
- Să aplice cunoștințele acumulate la alte discipline în abordarea clinic-diagnostică a copilului cu afecțiuni ale sistemului digestiv.
- Să aplice cunoștințele dobândite pentru analiza studiilor de caz la copii cu afecțiuni ale sistemului digestiv.
- Să formuleze concluzii copilului cu afecțiuni ale sistemului digestiv.
- Să înțeleagă și să aplice principiile de profilaxie a afecțiunilor sistemului digestiv.

Unități de conținut

Caracteristici generale și conceptele fundamentale ale maladiilor sistemului digestiv la copii.
Particularitățile anatomo-fiziologice ale sistemului digestiv la copii de diferite vârste.
Semiologia și sindroamele afecțiunilor sistemului digestiv la copil. Metode de examinare clinică examinări complementare ale sistemului digestiv la copil.
Clasificarea maladiilor sistemului digestiv la copii.
Principiile de diagnostic pozitiv și diagnosticul diferențial în maladiile sistemului digestiv la copii.
Principiile și particularitățile de tratament diferențiat în diferite maladii ale sistemului digestiv la copii.
Discutarea cazurilor clinice-particularități clinice, diagnosticul clinic și paraclinic, tratament și evoluție.

Tema (capitolul) 9. Bolile sistemului cardiovascular la copii

- Să definească conceptele fundamentale ale maladiilor sistemului cardiovascular la copii.
- Să cunoască particularitățile anatomo-fiziologice, semiologia afecțiunilor, metodele de examinare clinice ale sistemului cardiovascular la copii.
- Să definească sindroamele clinice caracteristice afecțiunilor sistemului cardiovascular la copii.
- Să cunoască particularitățile etiologice, patogenetice, principiile și particularitățile diagnosticului clinic al afecțiunilor sistemului cardiovascular la copii.
- Să cunoască și să aplice metodele de laborator, instrumentale, imagistice de diagnostic al copiilor cu afecțiuni ale sistemului cardiovascular.
- Să cunoască și să aplice metodele de tratament specific și general al maladiilor sistemului cardiovascular la copii.
- Să demonstreze abilități de analiză și sistematizare a

Caracteristici generale și conceptele fundamentale ale maladiilor sistemului cardiovascular la copii.
Particularitățile anatomo - fiziologice ale sistemului cardiovascular la copil. Metodele de examinare clinică și metode complementare de investigații.
Semiologia afecțiunilor sistemului cardiovascular și sindroamele principale de afectare.
Clasificarea maladiilor sistemului cardiovascular la copii.
Principiile de diagnostic pozitiv și diagnosticul diferențial în maladiile sistemului cardiovascular la copii.
Principiile și particularitățile de tratament diferențiat în maladiile sistemului cardiovascular la copii.
Discutarea cazurilor clinice-particularități

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 14/22

Obiective

- cunoștințelor la diferite forme de maladii ale sistemului cardiovascular.
- Să aplice cunoștințele acumulate la alte discipline în abordarea clinic-diagnostică a copilului cu afecțiuni ale sistemului cardiovascular.
  - Să aplice cunoștințele dobândite pentru analiza studiilor de caz la copii cu afecțiuni ale sistemului cardiovascular.
  - Să formuleze concluzii copilului cu afecțiuni ale sistemului cardiovascular.
  - Să înțeleagă și să aplice principiile de profilaxie a afecțiunilor sistemului cardiovascular.

Unități de conținut

clinice, diagnosticul clinic și paraclinic, tratament și evoluție.

Tema (capitolul) 10. Boli reumatismale la copii

- Să definească conceptele fundamentale ale maladiilor reumatismale la copii.
- Să cunoască particularitățile anatomo-fiziologice, semiologia afecțiunilor, metodele de examinare clinice în afecțiunile reumatismale la copii.
- Să definească sindroamele clinice caracteristice afecțiunilor reumatismale la copii.
- Să cunoască particularitățile etiologice, patogenetice, principiile și particularitățile diagnosticului clinic al afecțiunilor reumatismale la copii.
- Să cunoască și să aplice metodele de laborator, instrumentale, imagistice de diagnostic al copiilor cu afecțiuni reumatismale.
- Să cunoască și să aplice metodele de tratament specific și general al maladiilor reumatismale la copii.
- Să demonstreze abilități de analiză și sistematizare a cunoștințelor la diferite forme de maladii reumatismale.
- Să aplice cunoștințele acumulate la alte discipline în abordarea clinic-diagnostică a copilului cu maladii reumatismale.
- Să aplice cunoștințele dobândite pentru analiza studiilor de caz la copii cu maladii reumatismale.
- Să formuleze concluzii copilului cu maladii reumatismale.
- Să înțeleagă și să aplice principiile de profilaxie și recuperare în afecțiunile reumatismale.

Caracteristici generale și conceptele fundamentale ale maladiilor reumatismale la copii.

Particularitățile anatomo - fiziologice ale sistemului locomotor la copil. Metodele de examinare clinică și metode complementare de investigații.

Semiologia afecțiunilor reumatismale și sindroamele principale de afectare.

Clasificarea maladiilor reumatismale la copii.

Principiile de diagnostic pozitiv și diagnosticul diferențial în maladiile reumatismale la copii.

Principiile și particularitățile de tratament diferențiat în maladiile reumatismale la copii.

Discutarea cazurilor clinice-particularități clinice, diagnosticul clinic și paraclinic, tratament și evoluție.

Tema (capitolul) 11. Patologia sistemului nervos la copil

- Să cunoască dezvoltarea în ontogeneză a sistemului nervos, particularitățile anatomo-fiziologice ale sistemului nervos la copilul de diferite vârste, metodele și particularitățile de examinare clinică și paraclinică a sistemului nervos la nou-născut, sugar, copil de vârstă

Particularitățile anatomo-fiziologice ale sistemului nervos la copilul de diferite vârste.

Particularitățile examenului neurologic la nou-născut, sugar și copil de diferite vârste.

Metodele de examinare complementară a

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 15/22

Obiective

- mică, preșcolar, școlar, adolescent;
- Să cunoască principalele simptome și sindroame neurologice ale copilului : copilul moale, de tulburări motorii, convulsiv, comatos, de hipertensiune intracraniană, meningeal, encefalitic, edemul cerebral.
  - Să cunoască metodele de apreciere și evaluare a dezvoltării neuro-psihiice, deficiențelor motorii, psihoverbale, comportamentale, sociale, cognitive, emoționale, metodele de stimulare-educație a dezvoltării neuro-psihiice la copii.
  - Să cunoască particularitățile statusului epileptic, sindroamelor epileptice și epilepsiilor copilului de diferite vârste, aspectele etiopatogenetice, clinice, principiile de diagnostic, tratament (terapia de urgență și de lungă durată), supraveghere.

Unități de conținut

sistemului nervos la copilul de diferite vârste.
Principalele simptome și sindroame de afectare ale sistemului nervos la copil: copilul moale, de tulburări motorii, convulsiv, comatos, de hipertensiune intracraniană, meningeal, encefalitic, edemul cerebral. Abordarea clinică și terapeutică.
Metodele de evaluare a dezvoltării neuro-psihiice., deficiențelor motorii, psihoverbale, sociale, cognitive, comportamentale, emoționale la copii.
Convulsiile febrile la copii.

Tema (capitolul) 12. Urgențe majore în pediatrie.

- Să definească conceptele fundamentale ale asistenței medicale de urgență în pediatrie.
- Să cunoască organizarea ajutorului medical de urgență pentru copii.
- Să cunoască noțiunea de urgență pediatrică majoră, stările care necesită ajutor medical urgent
- Să cunoască particularitățile anatomo- fiziologice a copiilor ce predispun la dezvoltarea stărilor urgente.
- Să cunoască și să aplice suportul vital bazal în pediatrie
- Să cunoască parțial suportul vital avansat în pediatrie
- Să cunoască și să aplice ABCD-ul resuscitării cardiorespiratorii la nou-născut, sugar, copil
- Să demonstreze abilități de analiză și sistematizare a cunoștințelor în urgențele pediatrice.
- Să aplice cunoștințele acumulate la alte discipline în abordarea clinic-diagnostică complex a copilului în stare critică.
- Să aplice cunoștințele dobândite pentru analiza studiilor de caz la copil cu stare critică.
- Să înțeleagă și să aplice principiile de profilaxie a stărilor critice la copil.
- Să formuleze concluzii.

Caracteristici generale și conceptele fundamentale ale asistenței medicale de urgență în pediatrie.
Organizarea ajutorului medical de urgență pentru copii.
Particularitățile anatomo- fiziologice a copiilor ce predispun la dezvoltarea stărilor urgente în raport cu vârsta.
Indicațiile pentru ajutorul medical urgent la copil.
Principalele urgențe medicale sub aspect etiopatogenic, clinic, diagnostic.
Principiile de acordare a asistenței medicale de urgență: noțiunea de triaj, activitate în echipă, particularități diagnosticoterapeutice.
Recunoașterea pacientului în stare critică, a stopului cardiorespirator (SCR) și a sindroamelor ce determină SCR.
Acordarea asistenței medicale de urgență copilului în stare critică.
Tehnicile Suportul vital bazal în pediatrie.
Tehnicile Suportul vital avansat în pediatrie.
Administrarea medicamentelor în stopul cardiorespirator, șoc, febră, convulsii, dereglări de ritm cardiac.

VIII. COMPETENȚE PROFESIONALE (SPECIFICE (CS) ȘI TRANSVERSALE (CT)) ȘI FINALITĂȚI DE STUDIU

✓ Competențe profesionale (specifice) (CS)

- **CPI. Cunoașterea științelor ce stau la baza îngrijirilor generale.** Dobândirea de cunoștințe și know-how independent prin procesul de învățare formal și informal. Cunoașterea adecvată a științelor ce

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția:	09
Data:	08.09.2021
Pag. 16/22	

stau la baza îngrijirilor generale, dobândirea de cunoștințe suficiente despre structura organismului, funcțiile fiziologice și comportamentul organismului uman în diverse stări fiziologice și patologice, cât și a relațiilor existente între starea de sănătate, mediul fizic și cel social.

- **CP2. Promovarea sănătății, efectuarea activităților de profilaxie și educație pentru sănătate.** Efectuarea educației pentru sănătate la nivel de comunitate. Cunoașterea și aplicarea metodelor de instruire în dependență de specificul audienței. Stabilirea scopului și obiectivelor instruirii și /sau evaluării. Determinarea formelor optime de instruire și evaluare în dependență de specificul audienței. Promovarea unui stil de viață sănătos, aplicarea măsurilor de prevenție și autoîngrijire, promovarea sănătății, consolidarea comportamentelor și respectarea planului terapeutic. Protecția sănătății și stării de bine ai indivizilor și grupurilor de care se îngrijește. Promovarea și dezvoltarea îngrijirilor nursing pe termen lung, în cazuri de co-morbiditate și în situații de dependență cu scopul de a menține autonomia personală a indivizilor și relația acestora cu mediul înconjurător în fiecare moment al procesului de sănătate /boală.
- **CP3. Realizarea procedurilor clinice.** Dobândirea în timpul pregătirii a experienței clinice adecvate, pentru efectuarea diverselor manopere practice și procedee pentru realizarea activităților profesionale specifice specialității de asistență medicală generală pe baza cunoștințelor din științele fundamentale.
- **CP4. Efectuarea îngrijirilor în asistență medicală (nursing).** Asigurarea îngrijirilor profesionale indivizilor, familiilor și grupurilor, luând în considerare dezvoltările cunoașterii științifice, precum și cerințele de calitate și siguranță stabilite în conformitate cu reglementările legale și profesionale de conduită. Evaluarea, diagnosticarea, planificarea și implementarea îngrijirilor nursing individualizate orientate pe rezultatele stării de sănătate. Aprecierea rezultatelor îngrijirilor, prin intermediul instrucțiunilor care descriu procesele pentru diagnosticare, tratament și îngrijire, făcând recomandări pentru îngrijirile necesare.
- **CP5. Manifestarea de leadership în cadrul activității practice.** Asigurarea desfășurării eficiente și implicării responsabile în activitățile de organizare a muncii în echipă. Motivarea pentru atingerea obiectivelor și îndeplinirea sarcinilor. Realizarea evaluării la locul de muncă, inclusiv posibilitatea de a oferi feedback constructiv. Capacitatea de a vedea, de a înțelege și de a cunoaște. Promovarea spiritului de inițiativă, dialogului, cooperării, atitudinii pozitive și respectului față de ceilalți, a empatiei, altruismului și îmbunătățirea continuă a propriei activități. Aplicarea de tehnici de relaționare și de muncă eficientă în cadrul echipei și cu
- beneficiarii serviciilor. Identificarea obiectivelor de realizat, a resurselor disponibile, condițiilor de finalizare, etapelor de lucru, termenelor de realizare aferente.
  - ✓ **Competențe transversale (CT)**
  - **CT 1. Autonomie și responsabilitate în activitate** Executarea responsabilă a sarcinilor profesionale în promovarea raționamentului logic, a aplicabilității practice, a evaluării și autoevaluării în luarea deciziilor în condiții de autonomie; aplicarea regulilor de muncă riguroasă și eficientă, manifestarea unei atitudini responsabile față de realizarea sarcinilor profesionale cu respectarea prevederilor legislației în vigoare.
  - **CT 4. Respectarea normelor de etică și deontologie.** Asigură respectarea normelor etico-deontologice și se conduce de prevederile codului eticii medicale; Promovează relațiile colegiale cu colegii de serviciu; Asigură activității libere și independente conform jurământului profesiei de medic.

✓ Finalități de studiu

La finele studierii disciplinei studentul va fi capabil:

1. Să cunoască conceptul de nursing pediatric, procesul de îngrijire pe baza celor 14 nevoi fundamentale;
2. Să cunoască bazele teoretice ale puericulturii, neonatologiei, semiologiei și ale patologiilor mai frecvente la copii;

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția:	09
Data:	08.09.2021
Pag. 17/22	

3. Să cunoască particularitățile anatomo-fiziologice, funcționale, morfologice la copil în funcție de vârstă;
4. Să cunoască nevoile nutriționale ale copilului de diferite vârste, să aplice principiile alimentației corecte a copilului sănătos și copilului bolnav începând de la naștere și până la adolescență; să promoveze importanța alimentației naturale la sugar, să recomande regulile diversificării alimentației;
5. Să cunoască evoluția proceselor fiziologice de creștere și dezvoltare a copilului, îngrijirea, profilaxia, pediatria socială, comportamentală;
6. Să cunoască calendarul de imunizare a copiilor în RM, tehnica vaccinării, asigurarea condițiilor de asepsie, contraindicațiile vaccinărilor, evenimente adverse postvaccinale, precum și importanța respectării calendarului vaccinărilor;
7. Să cunoască îngrijirile de bază acordate copilului - camera sugarului, obiectele necesare, baia de curățenie (parțială, generală), igiena plăgii ombilicale, tehnica termometrizării (tipuri de termometre), menținerea sănătății tegumentelor, igiena orală, îngrijirea părului și a unghiilor.
8. Să cunoască examenul medical periodic (de bilanț): obiective, periodicitate, indici antropometrici, metode de evaluare a creșterii, testarea percepției auditive și vizuale.
9. Să cunoască particularitățile examenului clinic obiectiv, examenelor paraclinice la copilul de diferite vârste;
10. Să recunoască manifestările clinice apărute în evoluția stării copilului observând: refuzul alimentației, tulburări ventilatorii, tulburări de ritm, tulburări de conștiență, crize convulsive.
11. Să cunoască măsurarea și înregistrarea funcțiilor vitale: temperatura corporală, măsurarea și notarea respirațiilor, pulsului, tensiunii arteriale, diurezei, scaunelor și vărsăturilor, etc – înregistrarea grafică în foaia de evoluție.
12. Să cunoască poziționarea copilului în timpul intervențiilor: puncția venoasă, puncția lombară, colectarea de produse biologice (probele de urină, probele de scaun, probele de sânge, probele de secreții din căile respiratorii), colectarea de probe în urma dezinfecției.
13. Să cunoască metodele de administrare a medicamentelor: determinarea și verificarea dozajului, identificarea, complianța, administrarea orală, administrarea nazogastrică/orogastrică, administrarea rectală, administrarea oculară, otică și nazală.
14. Să cunoască administrarea intravenoasă, aplicarea branulei, verificarea permeabilității venoase, diluarea sau dizolvarea medicamentului; administrarea intramusculară, intradermică, subcutanată (pregătirea, determinarea locului, manevra propriu-zisă).
15. Să cunoască principiile de bază ale patologiei pediatrice: etiologia, patogenia, manifestările clinice tipice ale bolilor copilului, metodele contemporane de diagnostic, tratament și de profilaxie ale acestor boli;
16. Să cunoască indicațiile și contraindicațiile de utilizare a metodelor de examinare de laborator, instrumentale, imagistice, alte metode de diagnostic în pediatrie;
17. Să aibă competențe de analiză prin corelare a simptomelor și sindroamelor clinice cu rezultatele explorărilor complementare, de stabilire a unor diagnostice pozitive, de efectuare a diagnosticului diferențial;
18. Să cunoască indicațiile, contraindicațiile, să poată argumenta un tratament etiologic, patogenetic, simptomatic al bolilor la copil;
19. Să cunoască metodele de prevenire a bolilor la copii, calendarul de imunizare a copiilor în RM.
20. Să posede completarea actelor medicale curente: carnetul de dezvoltare a copilului, fișa de observație, evidența zilnică.
21. Să acorde îngrijiri nou-născutului la termen, nou-născutului prematur, să aprecieze nou-născutul după scorul Apgar, Silverman, Ballard, scorul riscului de dezvoltare a sepsisului, boala hemolitică a nou-născutului.
22. Să efectueze o anamneză pediatrică, măsurări antropometrice cu aprecierea dezvoltării fizice, dezvoltării neuro-psihiice la copil de diferite vârste.

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 18/22

23. Să aprecieze statusul nutrițional al copilului, prescrierea rației alimentare corecte la copil pe grupe de vârste.
24. Să efectueze și să evalueze rezultatele examenului clinic al nou-născutului și copilului de diferite vârste, să recunoască semnele vitale, simptomele și semnele de boală, sindroamele majore din patologia copilului, argumentarea diagnosticului prezumptiv.
25. Să posede abilități de comunicare cu familia pacientului pentru recomandări și explicații, să promoveze principiile de etică și deontologie în asistența medicală acordată copilului.
26. Să identifice situațiile clinice de gravitate (semnele generale de pericol) la nou-născut, sugar, copil;
27. Să posede și să aplice competențe în acordarea asistenței medicale de urgență copilului în stare critică.
28. Să cunoască abordarea de consiliere a familiei copilului grav bolnav, responsabilitățile nursei în îngrijirea fizică a copilului, suportul emoțional acordat copilului, inițierea planificării externării benefice pentru copil și părinți.
29. Să recunoască și să gestioneze corect cazurile „sociale”, să evalueze și să răspundă nevoilor psihosociale ale copilului.
30. Să fie competent de a prezenta cazuri clinice din domeniul pediatriei.
31. Să posede, să prezinte și să promoveze cunoștințe despre abordarea integrată a copilului sănătos și bolnav și a modalităților de îngrijire a lui.
32. Însușirea metodologiei și modalităților de lucru în vederea studiului clinic și de cercetare;
33. Să posede aptitudini de a evalua și de a autoevalua obiectiv cunoștințele în domeniu, de a asimila noile realizări în domeniul nursingului pediatric.

IX. LUCRUL INDIVIDUAL AL STUDENTULUI

Nr.	Produsul preconizat	Strategii de realizare	Criterii de evaluare	Termen de realizare
1.	Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe	Lecturarea prelegerii, materialul din manual la tema respectivă. Citirea întrebărilor din temă, care necesită o reflecție asupra subiectului. De făcut cunoștință și de selectat sursele informaționale suplimentare la tema respectivă. Citirea textului în întregime, scrierea conținutului esențial. Formularea generalizărilor și concluziilor referitoare la importanța temei/ subiectului.	Capacitatea de a extrage esențialul; Abilitatea formării concluziilor; abilități interpretative; volumul de muncă; formarea atitudinii personale.	Pe parcursul modulului
2.	Documentare suplimentară pe platformele electronice de specialitate	Platformele electronice de specialitate. Autoevaluarea on-line, studierea materialelor on-line de pe SITE catedrei, exprimarea opiniilor proprii prin forum și chat	Numărul și durata intrărilor pe site. Capacitatea de a extrage esențialul. Calitatea sistematizării materialului informațional obținut prin activitate proprie.	Pe parcursul modulului
3.	Referat	Analiza surselor relevante bibliografice la tema referatului. Analiza, sistematizarea și sinteza	Calitatea sistematizării materialului informațional obținut prin activitate	Pe parcursul modulului

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09
Data: 08.09.2021
Pag. 19/22

		informației la tema propusă. Alcătuirea referatului în conformitate cu cerințele în vigoare și prezentarea lui.	proprie. Concordanța informației cu tema propusă. Coerența expunerii și corectitudinea științifică. Prezentarea grafică. Modalitatea de prezentare.	
4	Pregătirea și susținerea prezentărilor orale	Selectarea temei cercetării, stabilirea planului cercetării, stabilirea termenilor realizării. Stabilirea componentelor proiectului / prezentării PowerPoint – tema, scopul, rezultate, concluzii, aplicații practice, bibliografie. Recenzii colegi.	Analiza, sinteza, generalizarea datelor obținute prin investigații proprii. Concordanța informației cu tema propusă. Formarea unui algoritm de cunoaștere în baza concluziilor obținute. Modalitatea de prezentare.	Pe parcursul modulului
5	Pregătirea și susținerea studiului de caz	Alegerea și descrierea studii de caz. Analiza cauzelor etiologice, metodele investigațiilor de laborator, și paraclinice, metodele de tratament în studiul de caz, elaborarea planului de îngrijiri. Prognosticul cazului cercetat.	Analiza, sinteza, generalizarea datelor obținute prin investigații proprii. Formarea unui algoritm de cunoaștere în baza concluziilor obținute.	Pe parcursul modulului
6	Pregătirea și prezentarea de caz clinic	Selectarea și descrierea cazului clinic. Analiza cauzelor etiologice, analiza și prezentarea particularităților cazului clinic selectat. Analiza și prezentarea complexității cazului clinic selectat. Prognosticul cazului cercetat. Prezentarea unui reviu bibliografic despre subiectul prezentat.	Volumul de muncă; Capacitatea de analiză, sinteză, generalizarea datelor obținute prin investigații proprii. Capacitatea de a extrage esențialul; Formarea atitudinii personale. Modalitatea de prezentare.	Pe parcursul modulului
7	Aplicarea diferitor tehnici de învățare	Documentare suplimentară în bibliotecă, Lucru cu materiale on-line Studiu după manual Documentare pe platformele electronice de specialitate Consultații Alte activități	Volumul de muncă; Gradul de pătrundere în esența diferitor subiecte. Calitatea concluziilor. Elemente de creativitate. Demonstrarea înțelegerii problemei. Formarea atitudinii personale.	Pe parcursul modulului
8	Îndeplinirea Carnetului de dezvoltare a copilului, fișei medicale	Selectarea pacientului Anamneza, observația pacientului pe parcursul a 4-5 zile consecutiv. - completarea fișei medicale - Analiza și prezentarea	Prezentarea și susținerea în prezența grupei	Pe parcursul modulului

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția:

09

Data:

08.09.2021

Pag. 20/22

	pacientului pediatric	particularităților cazului clinic selectat.		
9	Elaborarea diagnosticului de îngrijire copilului sănătos mic	Selectarea pacientului Observația pacientului pe parcursul a 4-5 zile consecutiv. Aprecieze statusul nutrițional și prescrierea rației alimentare. Antropmetria și aprecierea dezvoltării fizice, neuropsihice. Acordarea de îngrijiri conform vârstei.	Prezentarea și susținerea în prezența grupei	Pe parcursul modulului

X. SUGESTII METODOLOGICE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE

• *Metode de predare și învățare utilizate*

La predarea disciplinei Nursing Pediatric sunt folosite diferite metode și procedee didactice, orientate spre însușirea eficientă și atingerea obiectivelor procesului didactic. Lecții teoretice: lecție-expunere, lecție-conversație, lecție-dezbatere, lecție-conferință. Lucrări practice: activitate individuală, în grup, simularea de situații, probleme situaționale. Pentru însușirea profundă a materialului, se folosesc diferite sisteme semiotice (limbaj științific, limbaj grafic și computerizat) și materiale didactice (tabele, scheme, microfotografii, folii transparente, algoritme). În cadrul lecțiilor și activităților extracuriculare sunt folosite Tehnologii Informaționale de Comunicare – prezentări PowerPoint. Lecțiile practice sunt preconizate:

- La patul pacientului cu examinarea și discutarea copiilor sănătoși, cu stabilirea diagnosticului nursing, discutarea planului de îngrijiri și acordarea de îngrijiri; la copil bolnav metodele de administrare a medicamentelor.
- În sala de proceduri, laborator, cabinete imagistice pentru a cunoaște metodele investigațiilor de laborator și paraclinice.
- Implicarea beneficiarilor în prezentarea de cazuri clinice și discutarea lor.
- Lecția practică decurge în formă de discuție în manieră interactivă, prin abordarea strategiei didactice centrate pe învățare activă și interactivă: centrată pe beneficiar, comunicare multidirecțională, cu formare de aptitudini, cu predominarea componentei formative.
- Pe parcursul disciplinei Nursingului Pediatric studentul face o gardă în clinică și la unitatea primiri urgențe, unde împreună cu medicul de gardă face vizita pacienților gravi, acordă ajutor medical de urgență, își perfectează abilitățile practice.

• *Strategii/tehnologii didactice aplicate (specifice disciplinei):*

Prelegerea interactivă, expunerea, conversația, dezbateră, studiu individual, lucru cu manualul și textul științific, rezolvarea problemelor de situație, activități de simulare, practici pe manechin, „Masa rotundă”; „Interviul de grup”; „Studiul de caz”.

• *Metode de evaluare (inclusiv cu indicarea modalității de calcul a notei finale).*

Curentă. Evaluarea curentă se efectuează în cadrul lecțiilor practice/seminarelor prin diverse modalități:

- verificarea cunoștințelor teoretice și competențelor practice prin interviu oral,
- testări cu răspunsuri simple și multiple (pre-test, post-test),
- rezolvarea problemelor/exercițiilor,
- prezentari de caz și activitate la patul pacientului, manipulații.
- referate, proiecte, lucrări individuale,
- realizarea unor jocuri de rol la subiectele discutate,

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 21/22

- lucrări de control/colocvii,
- perfectarea documentației medicale - fișe medicală, supravegheri curente.

Pe parcursul semestrului se efectuează testări obligatorii, prin care se totalizează situația intermediară a reușitei studentului.

Finală: examen.

Examenul la Nursing Pediatric (evaluarea sumară) este unul combinat, alcătuit din atestarea competențelor practice (pacient real), proba test-grilă (variante „Test Editor” USMF „Nicolae Testemițanu”). La examenul de promovare la disciplina Nursing Pediatric nu sunt admiși studenții cu media anuală sub nota 5, precum și studenții care nu au recuperat absențele de la lucrările practice.

Proba practică se efectuează pe pacienți reali. Fiecare student timp de 30 min. examinează un pacient pediatric sănătos sau bolnav, ulterior prezintă examinătorilor anamnezic, efectuează examenul obiectiv complet, stabilește diagnosticul de nursing, alcătuiește planul de îngrijiri, alimentație, aplică metodele de administrare a medicamentelor conform tratamentului indicat de medic, supraveghează pacientul. Proba se notează cu note de la 10 până la 0.

Proba test-grilă constă din variante a câte 100 teste fiecare din toate temele cursului de Nursing Pediatric, dintre care 40 de teste sunt compliment simplu, 60 de teste compliment multiplu. Studentul are la dispoziție 2 ore astronomice pentru a răspunde la teste. Proba se notează cu note de la 10 până la 0.

Subiectele pentru examene (testele, lista competențelor practice, întrebările) se aprobă la ședința departamentului și se aduc la cunoștința studenților cu cel puțin o lună până la sesiune. Examenul este promovat cu nota minimă 5, maximă 10.

Modalitatea de rotunjire a notelor la etapele de evaluare

Grila notelor intermediare (media anuală, notele de la etapele examenului)	Sistemul de notare național	Echivalent ECTS
1,00-3,00	2	F
3,01-4,99	4	FX
5,00	5	E
5,01-5,50	5,5	
5,51-6,0	6	D
6,01-6,50	6,5	
6,51-7,00	7	C
7,01-7,50	7,5	
7,51-8,00	8	B
8,01-8,50	8,5	
8,51-8,00	9	A
9,01-9,50	9,5	
9,51-10,0	10	

Nota finală se va alcătui din nota medie anuală (coeficientul 0.3), proba practică (coeficientul 0.2), test-grilă (coeficientul 0.5). Nota medie anuală și notele tuturor etapelor de examinare finală (asistate la calculator, testare, răspuns oral) - toate vor fi exprimate în numere conform scalei de notare (conform tabelului), iar nota finală obținută va fi exprimată în număr cu două zecimale, care va fi trecută în carnetul de note. Examenul este promovat cu nota minimă 5, maximă 10.

Neprezentarea la examen fără motive întemeiate se înregistrează ca “absent” și se echivalează cu calificativul 0 (zero). Studentul are dreptul la 2 susțineri repetate ale examenului nepromovat.

Resurse materiale:

- **Instrumente:** manechin, cântar pentru sugari, pediometru, statimetru, sursa de oxigen, aspirator de secreții, sonda de aspirație, seringi, ace de puncție, eprubete (vacutainere) trocare, ace puncție, atela

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 22/22

pentru imobilizat brațul, trusa perfuzie, branula (fluturaș), recipiente speciale pentru colectat urina la copii, măști de oxigen adecvate, etc

- **Materiale** – comprese, tampoane, soluții antiseptice, soluții de spălături, anestezice, soluții perfuzabile, aerosoli, medicamente, substanțe de contrast.

XI. BIBLIOGRAFIA RECOMANDATĂ:

A. *Obligatorie:*

- *Manuale:*

1. Nursing pediatic. Suport de curs. Revenco Ninel (sub redacția). Chișinău, 2020. 382 p.
2. Cristina Solomon. Ghid practic de nursing în pediatrie. București, 2016.
3. Managementul îngrijirii nou - născutului P. Stratulat, L. Crivceanschi, L. Ciocarla, -Chișinău, 2005.
4. Asistența spitalicească oferită copiilor. Ghid de conduită pentru cele mai răspândite afecțiuni la copii, Ediția II, Ghid de buzunar. OMS, 2013.
5. Cursul predat.

B. *Suplimentară*

- *Manuale:*

1. Georgeta Cornițescu. Manual de Puericultură și Nursing. Craiova, 2006.
2. Stasii E., Holban A. „Dezvoltarea fizică la copii: metode de evaluare la diferite vârste”. Ghid practic. Chișinău, 2003
3. Violeta Vucariu. Ghid de nursing. Timișoara, 2012.
4. Voloc A., Țurea V. Dezvoltarea copilului și conduita în maladiile nutriționale. Chișinău, 2007
5. Landers, Cassie Pediatrie axată pe dezvoltare.- Chișinău, 2004. 140 manuale bibliotecă.
6. Hadjiu S. Dezvoltarea neuropsihică și evaluarea neurologică a sugarului și copilului de vârstă mică. Chișinău: S.n., 2014.-588 p.
7. Кильдиярова Р.А. "Профилактика детских болезней. Учебник (+CD)". Москва. Изд. Гэтармедия. 2012.
8. Child growth and development 13/14 ed. : E. N. Junn, C. J. Boyatzis .- 20th ed. New York McGraw-Hill, 2014
9. Sursele electronice.